

25. 04. 2013

Grzegorz Ulenberg

Dziekanat Wydziału Nauk o Zdrowiu

Występowanie objawów lękowych i jakość życia u personelu

L.dz. ....

pielęgniarskiego oddziałów intensywnej terapii**STRESZCZENIE**

Wstęp: Środowisko pracy pielęgniarek jest szczególnie nacechowane czynnikami stresogennymi, co wynika z dużej odpowiedzialności za wartości jakimi są zdrowie i życie człowieka oraz interakcji z osobami cierpiącymi. Stałe narażenie na wysoki poziom stresu może prowadzić do wystąpienia zespołu wypalenia zawodowego, którego przyczyn należy doszukiwać się nie tylko w strukturze zawodu, ale również w indywidualnych cechach, postawach i sposobach zachowania się.

Cel pracy: Ukazanie wpływu symptomów stresu pourazowego występujących u personelu pielęgniarskiego oddziałów anestezjologii i intensywnej terapii na ogólny stan zdrowia i jakość życia, a tym samym na możliwość optymalnego wykonywania obowiązków zawodowych.

Materiał i metody: Badania przeprowadzone zostały wśród 250 pracowników personelu pielęgniarskiego obojga płci zatrudnionych w oddziałach intensywnej terapii szpitali w województwach: kujawsko- pomorskim, pomorskim, wielkopolskim. Dodatkowo grupę kontrolną stanowiło 100 osób personelu pielęgniarskiego obojga płci oddziałów chorób wewnętrznych szpitali uniwersyteckich w Bydgoszczy. Kompletne arkusze z odpowiedziami uzyskano od 121 pielęgniarek i pielęgniarzy zatrudnionych na oddziałach intensywnej terapii oraz od 55 pielęgniarek i pielęgniarzy zatrudnionych w oddziałach zachowawczych. W badaniu posłużono się autorskim kwestionariuszem socjodemograficznym, Kwestionariuszem Oceny jakości Życia SF- 36 (Short Form Health Survey) służącym do subiektywnej samooceny zdrowia oraz Skalą Wpływu Zdarzeń Weissa i Marmara w polskiej wersji zrewidowanej przez profesora Juczyńskiego, która stanowi krótkie narzędzie przesiewowe do oceny stresu po traumatycznego.

Wyniki: Najwięcej badanych, w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, oceniło stan swojego zdrowia jako nieco lepsze niż przed rokiem – 81 osób (46,0%). Najwięcej respondentów stwierdziło, że z powodu zdrowia fizycznego w ostatnich 4 tygodniach nie miało trudności w wykonywaniu pracy lub innych czynności – 121 osób (68,8%). W grupie badanej, najwięcej stwierdziło, że nie – 89 osób (73,6%). W grupie kontrolnej najwięcej wskazało, że nie – 32 osoby (58,2%). Respondenci najczęściej twierdzili, że z powodu zdrowia

psychicznego w ostatnich 4 tygodniach nie mieli problemów z ograniczeniem ilości czasu spędzanego na pracy – 99 osób (56,3%). W grupie badanej, najwięcej stwierdziło, że nie – 72 osoby (59,5%). W grupie kontrolnej najwięcej wskazało, że tak – 28 osób (50,9%). Ze względu na poziom istotności ($p < 0,05$), odnotowano statystycznie istotne różnice pomiędzy kobietami i mężczyznami, dotyczące jakości życia oraz jej podskali ograniczenia w pełnieniu ról wynikających z problemów emocjonalnych. Najwyższe wyniki poziomu jakości życia również w podskalach: funkcjonowanie fizyczne i poczucie zdrowia psychicznego uzyskali badani o stażu pracy > 24 lat. Najwyższe wyniki poziomu jakości życia osiągnęli badani mieszkający w mieście powyżej 350 tys. mieszkańców. Generalnie większość badanych uzyskała wynik $> 1,5$ punktu wskazujący na nasilenie PTSD – 128 osób (84,8%). Podobnie w obu grupach. Odpowiednio, w grupie badanej – 90 osób (82,6%), w grupie kontrolnej – 38 osób (90,5%).

Wnioski: Analiza zgromadzonych w toku badań wyników umożliwiła wyciągnięcie następujących wniosków końcowych:

1. Większość personelu pielęgniarskiego pracującego na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii oceniła globalny stan swojego zdrowia jako nieco lepszy niż przed rokiem.
2. Pielęgniarki pracujące na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii cieszyły się wyższą jakością swojego życia niż pielęgniarze
3. Najwyższą jakością życia cieszy się personel pielęgniarski, który pracuje na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii > 24 lata.
4. Personel pielęgniarski mieszkający w dużych miastach, wyżej oceniali jakość swojego życia niż personel mieszkający w mniejszych miastach i na wsiach.
5. U większości personelu pielęgniarskiego pracującego na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii w ostatnich 4 tygodniach nie pojawiły się trudności z wykonywaniem pracy lub innych czynności.
6. U większości personelu pielęgniarskiego pracującego na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii nie wystąpiły w ostatnich 4 tygodniach problemy ze zdrowiem psychicznym wymagające ograniczenia czasu pracy.
7. U personelu pielęgniarskiego pracującego na oddziale anestezjologii i intensywnej terapii występowały objawy PTSD.

Słowa kluczowe: personel pielęgniarski, stres pourazowy, jakość życia

Olga Gryn